

СЛАВОМИР МИЛ ОТСТЪПЛЕНИЕТО

Превод от полски: Мария Раева, 1987

chitanka.info

Разбра какво всъщност беше направил, научи всичко благодарение на серия случайности и на собственото си невнимание. Когато вдигаше дулото към слепоочието си, не подозираше нищо. Докато натискаше спусъка, рефлекторно стисна очи — това трябваше да е последното му съзнателно действие. Чу отвратителния звук и... нищо не стана. Само разиграното му въображение беше усилило щракването на затвора и глухия удар на иглата. В продължение на секунди (а може и на минути?) мъчително идваше на себе си, връщаше се от отвъдното. Пистолетът просто не беше стрелял. Започна нервно да го проверява. Нищо, никаква повреда в механизма, всичко работеше нормално. Тогава? Беше се случило най-лошото — пълнителят беше празен. А толкова внимава за съдържанието му...

Прокле вчерашната си идея, по-скоро порива си да слезе отново в долината, в района на изоставения транспортър. Та нали там, по-нагоре, до телата на хората от неговото отделение, беше останало толкова оръжие с пълни с патрони пълнители! Но за ново катерене към превала дори не можеше да мечтае.

Може само да чака. Знаеш, че краят няма да е далеч; кръвоизливът от носа му не преставаше, все по-често се редуваха атаките на гърчовете, по кожата се появиха пурпурни петна, а раната на бедрото му почерняваше. Страхуваше се обаче — от литературата знаеше, че не го очаква най-леката смърт.

Не вярваше в никакъв бог, само в съдбата. Персонифицираше я до такава степен, че считаше, че именно тя заплаща на всеки според заслугите и вината му. Сега разбра, че смъртта, която му се падна, е присъда за онова, което беше направил. А като прецени всичко, присъдата все пак изглеждаше лека.

Не беше стигнал още до транспортъора, в който възнамеряваше да се скрие като ранено животно. Имаше време за това. Подпрян на една издатина в скалата, чакаше, като наблюдаваше долината. Минаха часове, слънцето се сниши, приближаваше нощта с нейния хлад и кошмари. Бранеше се, доколкото можеше, от спомените за изминалите три дни, за съжаление подсъзнанието беше по-силно от волята. Длъжен беше да пресъздава веригата от събития. Не успя да изключи разума си.

ПРЕЛЮДИЯТА

Тревогата не изненада никого. Знаеха, че въпреки че са разположени в сърцето на страната, всъщност са на предната линия и че международното положение се влошава от ден на ден. Всеки момент можеше да влязат в действия. Целият батальон от много часове го очакваше. Снаряжението беше стегнато, уредите проверени, хората — умерено трезви и в пълна готовност.

Само това с разузнаване на положението може би беше преувеличение. Не знаеха кой знае колко. Бяха единица от първия ешелон, съставен главно от юначаги, избегнали бесилката.

Една от сладките тайни на армията: всяка присъда на гражданския съд, отреждаща повече от десет години, може да се замени с безсрочна, значи доживотна, служба, лишена от реални шансове за напредък. Най-чудното е, че именно сред такива хора се намираха най-добрите войници. Тяхната изправност, степен на бойна подготовка, дори преданост на народните идеали — всичко беше на най-високо ниво. Това може да се обясни просто: едва в казармата те бяха намерили първия дом в живота си и се грижеха за взаимното пригаждане — своето към дома и на дома към себе си. За съжаление за интелектуалното им равнище това не можеше да се каже. Само той, сержантът, щатният командир на взвод, знаеше нещичко за „голямата политика“, до него стигаха съобщенията от печата и слуховете, повтаряни в офицерското казино, където случайно го допускаха. Така че беше успял да си създаде горе-долу обективна представа за света...

Двете системи са скъсали окончателно. Липсват всякакви контакти. Нулева размяна на информации. Съобщенията за въоръженията са само от шпионските спътници, но и те все повече биват смущавани от антиспътниците и заблуждаващите земни действия. Нищо. Край на международните организации, конференции, преговори и разговори. Светът се е разпаднал на две половини и със страх очаква своя край. Обикновените хора от необвързаните страни, както и привържениците на двете сили, вече не правят нищо. Гледат небето и чакат. Икономиката е в упадък, а заедно с нея и културата. Единствено врачките, познавачите на кабалата, пророците и знахарите събират добра реколта — настъпил е ренесанс на мистицизма. Редуващите се кризи — енергетична, промишлена, културна, а накрая и на цивилизацията, се обясняват по един и същи начин: „Расте военната заплаха, затова не е време да се мисли за земни въпроси,

особено за личните нужди или за индивидуалните стремежи.“ Човек трябва да се примири с растящите цени и данъци, със спадането на жизненото равнище, с ограничаването на гражданските свободи. Всичко е в името на изолацията на Дявола, представян от противната страна.

И така върви, с всеки изминал ден става все по-зле. Само военните кръгове, особено висшите командни кадри, са доволни от подобно състояние на нещата.

Когато се даде най-после очакваният сигнал, пъргаво се натовариха заедно със снаряжението в бронетранспортъри и с пълна скорост се отправиха към района на дислокацията.

Пътуването му мина много приятно. Маневрирайки както трябва, уцели транспортъор на трета дружина, набрана от такива осьдени, които бяха успели да настроят срещу себе си и военната юрисдикция. От тях беше създаден нещо като „наказателен отряд“. Но като хора с двойна присъда, представляваха самият елит на армията: нямаше по-добри войници от тях. Така че можеше да си поговори в приятна компания, да пусне в ход няколко нецензурни вица, да чуе няколко нови и въобще да се разтовари психически. А най-важното, не беше длъжен да понася присъствието и да слуша това конте, командира на взвода, лейтенант по божа милост, с триседмична квалификация и произход от добро семейство. За съжаление деленето на касти в армията беше достигнало крайна степен.

Разтовариха ги в добре познато място. Наистина, преди никога не беше идвал тук, но повечето учения се правеха сред подобен декор. Планина, пустиня, жега.

Щом стигнаха прохода, се прехвърли на мястото до водача и регистрира в паметта си всяка подробност от обширния пейзаж. Слизаха към пустинен каньон с почти кръгла форма. В самия му център се намиреше напуснато селище, недалеч от него — останките от зданията на мина, а наоколо се простираха пясъци, разнообразени от кактусови полета. Всичко това бе заобиколено от скалисти възвишения.

Заеха позиция на някакви си десетина километра от селището. Случайно позицията се оказа прекрасна. Точно пред определената им линия от пясъка израстваше малко скално разклонение на заобикалящите ги ридове. „Разкопките“, подготвянето на позициите и

маскировката отнеха малко повече от час. По принцип веднага след пристигането трябваше да намери командния пункт на командира на ротата или поне на взвода, към който е зачислен, но продължаваше да отлага, наблюдавайки какво става наоколо. Още преди, от разговори по радиото със съседите, знаеше, че цял батальон, а кой знае дали не и полк, се насочва към същото място. Сега, като оглеждаше с бинокъла си терена, се увери, че тук са съсредоточени значително по-големи сили. Набързо мобилизираните запасняци не бяха успели да маскират своите действия и се виждаха от разстояние тридесет километра от другата страна на котловината. Значи е обградена цялата... Бързото пресмятане потвърди, че за целта бяха нужни силите поне на дивизия и половина. Още по-хубаво... Само че за какво е тази безсмислена концентрация?

Обяснението дойде бързо. Когато вече се бяха окопали, бяха си поели дъх, бяха извадили картите и заровете, по протежение на отбранителния рубеж се вдигна и се понесе към тях облак прах, от който скоро изскочи кола на висшето командване. Давайки на отделението команда „мирно!“, мислеше трескаво как да обясни своето присъствие тук, а преди всичко непознаването на локализацията на останалата част от ротата. Реши да се прави на „разжалван“ сержант, който е понижен до поста командир на отделение. Още не знаеше, че по стечение на обстоятелствата ще бъде такъв наистина, и то до самия край.

Всъдеходът спря внезапно и от него изскочи Красавеца — бригадният командир, любимецът на войниците, най-младият генерал на Шеста армия. По обичая си не обърна ни най-малко внимание на изпълнатото отделение, обходи най-напред позицията, тук-там поправи нещо с върха на обувката си, някъде се наведе и махна излишен камък — с една дума, грижовен баща. Едва след това благоволи да забележи равната линия на очакващите го войници, приближи се с пружинираща стъпка и...

... Безпрецедентно. Никога още заповед на отделението не беше давал командир с такъв ранг. А именно така стана. И поне да беше прочел тази заповед! Не. Той заповяда всички да се доближат до ръба на скалата, да погледнат котловината и започна да обяснява, сякаш се намираха пред релефна карта.

— Намирате се в района на... Същевременно... 1650 м над морското равнище. Пред вас е каньонът... с широчина... със селището... напълно евакуирано. В неговия район на дълбочина... се намира резервният пост на командването на нашата армия. Той, както знаете, е сол в очите на нашите врагове, така че районът е потенциален обект за нападение, а може би и за неприятелски десант. Вашата задача е отбраната на заетата позиция. С огън по посока на... В съвместни действия с... Сигнализация според... А освен това — добави след миг със значително по-тих глас — ще ви издам, че тук се намират също и шест силоза със стратегически ракети със специално предназначение. Така че разбирате, нали?

— Тъй вярно! — извика високо сбирщината, изпъвайки кореми и задници. Командирът отдаде чест, скочи в колата и след миг отново можеха да наблюдават само облака прах. Всички бяха приятно учудени.

До вечерта не стана нищо интересно. Сержантът, спасявайки трудно своя престиж, накърнен от толкова високо посещение, измисляше някакви дребни занимания. Заедно с настъпването на сумрака свършиха и те. Изтегнаха се върху пясъка в блажена — толкова ценена във войската — неподвижност.

А някъде около десет вечерта се започна. На небето се появиха най-разнообразни обекти, движещи се в различни посоки с различни скорости: част от тях бяха обстрелвани от артилерията и атакувани от ракети. Абсолютна разнородност на звуци, цветове и светлини — буквално като в кино. Замисляха се върху едно нещо: това само маневри ли са, за което свидетелстваше зрелищността на събитията, или наистина нещо е започнало. След петнадесет минути фойерверки илюзиите им свършиха. Дойде ударът.

Ослепително син блясък. Инстинктивно успяха да паднат на земята и след миг започна катаклизъмът. Ужасяващ, дълготраен грохот и безкраен ураган от носещи се тонове пясък, който спираше дъха, затъкваше носа и устата, насилваше върху всеки залегнал бързо растящ хълм. След минутите, изпълнени с битка за глътка чист въздух и за избягване от възможността да бъдеш погребан жив, настъпи тишината, която беше само интерлюдия към второто действие. А то беше класически „тежък“ дъжд. От небето се изливаше вода, смесена с всичко, а просто казано — отровна кал. Това продължи поредна

вечност. Когато най-сетне настъпи спокойствие, когато се вдигнаха от земята, не бяха в състояние нито да действат, нито да говорят, нито дори да мислят. Само той започна да се замисля над най-близката им съдба, чиято основна детерминанта беше получената доза облъчване.

С много мъка се добра до транспортъора и се опита да включи радиостанцията. Нищо не излезе. Впрочем това беше ясно при подобна йонизация на въздуха. Доста дълго стоя с чувството на пълна безнадеждност, когато случайно погледът му попадна на брезентов калъф, а в него... Трябваше да благослови своята небрежност, а преди всичко командването на трети взвод. Това беше комплект лични дозиметри, които трябваше да се раздадат, преди да заемат позициите. За щастие налице беше осъдителен пропуск, сега само той щеше да разбере истината.

С треперещи ръце започна да разпечатва пакета, като пресмяташе наум до каква степен бронята на транспортъора е могла да задържи излъчването и колко по-голяма е истинската доза. Естествено, не можеше да го направи дори приблизително, но когато разопакова всичко, се убеди, че всяка оценка е безпредметна. Въпреки защитата на бронята съдържанието на дозиметрите беше максимално тъмно, т.е. дори тук никой не би оцелял.

Така вече знаеше — осъдени са на възможната най-ужасна смърт. Рухна безсилен на шофьорското място, обещавайки си до самия край да не го напуска. И точно в този момент в ума му започнаха да изникват лицата на войниците от трети взвод, на тези млади хора, дегенерирани от окръжението, произхода и условията на живот, които едва в армията бяха намерили най-последно сравнително нормално съществуване, както и чувство на сплотеност и приятелство. Не можеше да ги остави така, на полето на смъртта, задушени от собственото си повръщане. Щом трябва да умрат, ще умрат, както подобава на войници. Но как? Дълго мисли и накрая реши. И така започна

МИСТИФИКАЦИЯ ПЪРВА

Напускайки транспортъора, се стараяше да се държи така, сякаш не е станало нищо кой знае какво, а целият ад отпреди час е бил обикновен боен епизод. Но още първият поглед върху взвода разруши цялото му изкуствено спокойствие. Някъде бяха изчезнали

разпалеността и закачливостта. Бяха се превърнали в човешки отрепки: мръсни, изпокъсани и уплашени. Бавно започнаха да се скупчват около него.

— Сержант, какво ще стане с нас? — простена някой.

— Спокойно. Всичко ще разберете след малко. Но какво е това!? Фелдфебел! Почистете се! Стегнете се! След три минути — сбор!

За да спечели време, им обърна гръб и изчака десет минути, докато най-сетне фелдфебелът съобщи, че всичко е готово. Направи преглед на редиците, поправи едно и друго и едва тогава представи „бойната ситуация“.

Ударът, нанесен на котловината е с малка мощност, така че не са получили голяма доза облъчване. Въобще известно време може да не се чувстват много добре, но това са временни неразположения. Засега най-важен е очакващият се десант на неприятеля, във връзка с което веднага трябва да започнат да изпълняват патрулната си дейност в района от тяхната позиция чак до прохода. Първия патрул ще поведе самият той.

По лицата им виждаше, че не са убедени, но се опитват с всички сили да му вярват. Затова и не задаваха никакви въпроси, така че му оставаше само да определи състава на първия патрул. Пред него бяха тринадесет души, осъдени на смърт. Дълго преценява вида, физиката и състоянието им, за да избере двамата най-слаби. В края на краищата се спря на Инженера, наричан така, защото беше свършил два класа от начално техническо училище, и на Актьора, най-гениалния симулант в цялата армия. Останалите ангажира с постове, с работа по почистване на терена и наблюдения.

Потеглиха нагоре. Първия път не опита нищо специално. Знаеше, че ако се върне сам, това ще бъде прието с повдигане на рамене. Ето защо, щом се отдалечиха на разстояние, от което гърмежът от всякакъв вид оръжие звучи еднакво, се спря внезапно, престори се, че се ослушва, и заповяда да легнат на земята. След малко посъветва Актьора да се издърпа назад за по-голяма сигурност и стреля в главата на Инженера. Черепът експлодира, мозъкът се пръсна, а той самият започна да повръща. Дойде някак си на себе си, почака, докато Актьора, привлечен от стрелбата, въпреки заповедта се приближи и целейки се в челото му, го застреля от дистанция. И така, без големи усилия, две тринайсети от задачата му бяха изпълнени. Двамата

загинаха или в пълно неведение, или с увереността, че са паднали от ръката на врага. Беше вече около обяд на втория ден. Така поне показваше часовникът, небето беше тъмносиньо, а сметището, в което се беше превърнала атмосферата, почти не пропускаше слънчевата светлина.

Успокои се, изпуши три цигари и започна да слиза надолу. В прохода се е изсипал десант със силата поне на една рота. Измисли просто обяснение. Така че се намират между чука и наковалнята: отгоре е врагът, отдолу заразеният терен. Трябва да се намери възможност за отстъпление покрай окръжението на долината. Спря се на това. После идваше време за новия патрул.

Този път не избира — всички изглеждаха зле. Заповяда да излязат напред трима доброволци. Нямаше голям ентузиазъм, но въпреки това след кратък шепот взводът изтика трима представители. Известно време се движиха край скалите, след което започнаха да се катерят нагоре. Този път задачата му беше значително по-трудна. Предишните жертви бяха хлапаци, с които можеше да се направи всичко. Тази тройка се състоеше от стари службаша и не можеше да става дума за каквото и да било разпръскване встрани. Много добре знаеха, въпреки че рядко се съобразяваха с тях, принципите на бойните действия, правилата и уставите. Всичко трябваше да стане съвсем естествено. Ето защо подготви следната маневра: заповяда, докато се приближават, да се пълзи на разстояние двадесет метра един от друг — което беше обосновано от всички страни, — а самият той остана на предпоследно място. След няколко метра забави темпото си, за да даде възможност на последния да го застигне. Тогава го помоли за помощ, докато си оправяше снаряжението, а когато онзи се зае старателно с това, заби в гърба му ножа, с който никога не се разделяше, а той му беше останал от времето, когато за кратко служи в десантните войски. Тялото потрепера, след малко стана неподвижно и само в погледа беше застинала изненада. „Три на нула за мен“ — помисли той и забързано запълзя нагоре. Когато настигна останалите, нареди почивка. След изтичането на няколко минути настъпи очакваното вълнение за съдбата на четвъртия участник в патрула. Логиката (но не уставът, който забраняваше да се разделят) изискваше някой да бъде изпратен надолу. А когато той потегли, всичко тръгна по проверената преди това

схема: на оставащия с него — в тила, на връщащия се — в челото. Психически и физически го понесе значително по-леко.

По-лошо беше обаче с връщането при очакващите ги осем. Този път не можеше да съобщи, че само той от патрула е успял да се измъкне невредим — би било същото с много дебели конци. Затова го обмисли предварително. Сега оставаше само реализацията... След като дълго премерва и пресмята, простреля бедрото си по дължина, предизвиквайки впечатляваща рана. Не беше много опасна, но изтичането на кръв и болката бяха значителни. Докуца някак си на разстояние, от което можеха да го чуят, легна на пясъка и започна да вика за помощ. Оказаха му я бързо. Четирима го пренесоха грижливо в района на лагера им, бинтоваха го, натъпкаха го с обезболяващи хапчета от индивидуалните си пакети.

Не се опита сега да дава никакви заповеди, а свика нещо като съвещание на целия личен състав. Започна от настоящото положение. Преди всичко в района, от който се връща, са останали двама по-тежко ранени. Понеже вече се смрачавало, когато попаднали в засадата, а той беше успял да ги смъкне малко по-надолу, и най-вероятно не са попаднали в ръцете на врага. Така че ще трябва да се заемат с тях, а след това да продължат отстъплението и да търсят възможност да се измъкнат от котловината. Какво предлагат?

Въпреки очевидната им слабост и увеличаващите се признаци на лъчева болест, започнаха живо да дискутират. Самият той, демонстрирайки изтощение, с дребни забележки насочваше дискусията само от време на време, за да стигне до желания резултат. Така и стана. Уточниха да се разделят на две четворки, от които едната под командването на фелдфебела веднага ще потегли да търси ранените. Сержантът въпреки неговите настоявания и уверения, че ще се справи, ще остане с втората група. Достатъчно е да им опише пътя. Едва сутринта останалата четворка с отпочиналия си сержант ще се присъедини към тях. Протичането на останалата част от отстъплението ще зависи от действията на неприятеля и от състоянието на ранените.

Потеглиха веднага след полунощ. Останалите определиха часови, които да се сменят на час и половина, като, естествено, изключиха сержанта, и потънаха в тежък сън. Почака половин час и повика застаналия на пост.

— Лягай да спиш. Аз и така няма да заспя от тези дяволски болки, така че мога да попазя.

Предложението беше прието с благодарност. След миг момъкът захърка силно заедно с останалите.

Тъй като искаше да догони другите още през нощта, тук трябваше да бърза. Наистина задачата му не беше особено трудна. Единствено в психичната област: не е лесно да заколиш хладнокръвно четирима добре познати, заспали човека. И то в тази невероятна обстановка — както през деня цареше полумрак, така през нощта йонизираната атмосфера, наситена с радиоактивни частици, излъчваше червеникава светлина. Но трябваше да го направи. И го направи.

Този път не можа да се измъкне от положението безнаказано. Без съмнение върху това, което стана, беше повлияла болестта и треската, предизвикана от раната — резултатът беше силно треперене на ръката и нервна парализа на лявата част от лицето. Нищо не можеше да направи. Взе картечница, резервни пълнители и се отправи към последния етап от своята акция.

Трябваше да са на три-четири километра напред; поне такива данни им даде за разположението на мястото, където уж беше оставил ранените. Там трябваше, независимо от това, дали ще намерят ранените, да чакат останалите. Нямаше никакъв точен план, освен че не можеше да им се покаже и трябваше всичко да извърши от разстояние. Намирането им не беше много трудно, болестта трябва да беше напреднала доста, тъй като явно бяха загубили остатъка от „бойния инстинкт за самосъхранение“ — от няколко десетки метра можеше да се чуе разговорът им и да се видят светлините на цигарите им. Лагеруваха в подножието на немного издигащите се скали. Изкачи се и ги заобиколи така, че да се окаже точно над тях. Сега ги виждаше прекрасно. Гледката беше жалка, дори трогателна. Седяха безпомощни, притиснати един до друг в очакване на най-страшното.

Подготви се невероятно старателно. Знаеше, че с първата серия трябва поне да рани всеки. Защото ако не улучи и позволи на някого да избяга, вече няма да може да го стигне. За да запази докрай илюзията, обви дулото с дебело парче от куртката — от практика знаеше, че това променя съществено звука на изстрелите. Ръцете му трепереха все повече.

Стреля дълго. Изпразни цял пълнител, после втори... След първата изненада се опитаха да побягнат, двама дори успяха да изтичат няколко крачки, но теренът беше съвсем открит. Бавно се смъкна надолу. Беше така напрегнат в изпълнението на „задачата“, че не смени дори пълнителя и в последния момент едва не понесе поражение. А беше длъжен да предвиди, че някой от тях, само леко ранен, може сега да лежи притаен. Когато беше на някакви си пет крачки от пясъчния хълм, закриващ групата, към него се отправи висок силует с насочен автомат. Нападателят вероятно искаше да стреля от близко и това го погуби. Когато се озова на разстояние една ръка, внезапно спря.

— Сержант... — физиономията му придоби съвсем оглупял вид.

И този момент на колебание беше достатъчен, за да му нанесе удар с приклада. Войникът падна, но не загуби съзнание. Няколко секунди движи тремаво краката си. Сержантът успя в това време да извади от кобура рядко използвания служебен пистолет и в паника изпрати в момъка всичките шест патрона. А по-късно или беше му примаяло, или беше получил частична амнезия. Когато съзнанието му се върна, установи, че са минали няколко часа. Наближаваше пладнето на следващия, вече последен ден.

Следващите часове също беше трудно да възстанови. Отначало имаше намерение веднага да свърши със себе си, но като умиращо животно пожела да си намери някакво скривалище. Сети се единствено за транспортъора. По някакво чудо успя въпреки ранения си крак и напредващото отравяне да преодолее няколко километра. Болеше го вече всичко, измъчваха го глад и жажда, но организъмът му отказваше да приеме дори вода. По пътя започна да халюцинира. От време на време му се привиждаха силуетите на войници от взвода; много пъти стреля по тях, отново ги убиваше, но те пак се появяваха, оплакваха се, упрекваха го... И така, изглежда, беше пръснал останалите патрони. Дойде в пълно съзнание едва като установи този факт.

Дълго остана опрян на скалата, пред погледа му се разстиляше цялата котловина. По пътя трябваше да промени идеята си и пожела да умре сред толкова театралния или по-скоро филмов декор. Уви. Сега явно му оставаше само да се подслони в транспортъора и там да дочака последния си час. С голям труд преодоля последните

неколкостотин метра, вмъкна се вътре и се отпусна тежко на седалката. Моментално потъна в неспокоен, изпълнен с кошмари сън.

Събуди го нечий глас. Включената през цялото време радиостанция говореше. През шума и пукането се долавяха най-напред откъслечни думи, после цели изречения. Бавно започна да ги свързва, да ги осъзнава, неколkokратно сменя вълните и постепенно до него достигна

МИСТИФИКАЦИЯ ВТОРА

Радиостанцията в транспортъора трябва да беше повлияна от излъчването, както атмосферата. Не можеше да се настрои точно. Същевременно приемаше с различна мощност поредица от предавателни станции, като се започне от общонационалното Радио 1 и се стигне до най-близките военни радиостанции с малък обсег. Това създаваше хаос, близък до обикновен шум, но от време на време някои от предавателите вземаше надмощие и тогава можеха да се чуят части от предаването. Първоначално у него те се преплитаха с част от спомените и бълнуванията му, по-късно заслуша вече с пълно съзнание.

... до Базата... изтегляме се зад лъч 25... само филмовите екипи...

... командирът и началник-щабът на 8 полк до командващия Армията...

Да, те явно са оцелели. А как иначе? Както обикновено, са били на няколко десетки километра назад...

... безпримерна агресия... ответните средства... шестте ядрени удара, които паднаха в различни райони на нашата страна... всякакви средства за пострадалите...

Само шест удара? Тогава какво беше това, по дяволите, значи не е било война? Диверсионно действие, разузнаване? Безсмислица. Изглежда, само за да се пусне в отговор цялата военна машина на другата страна... Но нали всяко дете знае: във всички доктрини е залегнало, че щом ще се използва ядрено оръжие, трябва да се нанесе изненадващ удар, и то с пълна мощ, с надежда да се унищожат поразяващите средства на противника още на земята с оглед на такова дезорганизиране на командващата система, което да не позволи предприемането на ответни действия. А може би така ефикасно е

подействала нашата антиракетна система, която от години поглъща четвърт от националния доход? Не е и това. Още сме далеч от завършването ѝ, ако то въобще някога настъпи. Тогава? Съществува като че ли една възможност... Това е било действие на някоя страна от третия свят, така щедро снабдяван с военни средства. Защо не? Нека големите се побият, а ние ще почакаме...

... най-добрите синове... окървавената 6 Армия, гордостта на нашите Въоръжени сили... вечна памет...

Откъде се взе Армия? Та нали тук имаше най-много един полк, нека да са били два, а в 6 Армия те бяха шестнайсет. Както винаги, пропагандни преувеличения...

... списък на отличените... отделно посмъртно...

Разбира се, че отделно. И положително ще бъде значително по-къс.

... материалните загуби са неоценими... за щастие сред цивилното население са незначителни... издържа изпита... няма да се откажем от по-нататъшните си усилия...

... моя син, плача, но съм горда... както бащата...

... ХС1, ХС1... готова за навлизане в буферния район... частично обеззаразяване... пълна документация... отговорен...

... целият свят се присъединява към нас в заклеяването...

Значи пак нищо. Пак всичко се свежда до приказки, до протести... Но какво стана в действителност?

Тъй като дълго време не предаваха нищо ново, престана да слуша и отново се зае с безнадеждната борба със собствения си разпадащ се организъм. Нищо в него вече не функционираше нормално. Умираще, но това ставаше толкова бавно... Разбуди го едва един фрагмент от предаване, което вероятно беше чул за кой ли вече път, но едва след няколкото повторения осъзна значението му.

... тайно... анализът... загубите съгласно предвижданията... заразяването в нормата... да се задържи кордонът...

Заразяването в нормата? В коя? ЗАРАЗЯВАНЕТО В НОРМАТА! В предварително определената норма. Тъй като се е знаело, че именно на това място ще избухне глава с известна мощност... Е, да, загубите са също съгласно предвижданията... Всичко съвпада.

Уточняването на онова, което беше станало в действителност, за дълго замъгли мисълта му. В главата му се кълбяха безредни спомени,

разсъждения, отделни образи. Някак си ги превъзмогна: хаосът започна да отстъпва и накрая вече беше в състояние да анализира всичко.

Да. Подобно нещо трябваше да се очаква. Напълно логична стъпка. Защото в края на краищата докога може да се навива спиралата на въоръжаването единствено с обяснението за потенциална — неизмерима за обикновения гражданин — заплаха? Хората вече започнаха да се съмняват в целесъобразността и необходимостта от поредни пориви, патосът и ентузиазмът с всеки изминат ден спадаха, все по-често се чуваха злостни забележки, алюзии и вицове. Така че нещо трябваше да стане. Само че какво? Риск от макар и ограничен конфликт с Другата страна никой не би поел. Тогава?

Какво по-просто от това да се хвърли на собствена територия — избрана, лишена от хора и от икономическо значение, слабозаселена от войска — неколкотонна бомба, да се припише това на противника, а след това да се правят спекулативни протестни акции на международни форуми? Котловината беше идеална за тази цел: сега без никаква стойност, а заобикалящите я планини чудесно екранират разпространяващата се ударна вълна и излъчването. В обща сметка почти никакви загуби, защото какво означават малкото съоръжения и тези неколкостотин души? В сравнение с пропагандния ефект фактически нищо. Разбира се, само един удар би бил подозрителен, оттук и другите пет, също върху отписани терени, освен това без никаква войска. А това, което се говори за загубите, е абсолютно без покритие, те са още по-преувеличени от онези няколко хиляди загинали от 6 Армия, които на думи бяха оставили костите си в Котловината. Материалните разходи значително по-лесно могат да се преувеличат.

... въпреки болезнените загуби смъртта на най-добрите синове на нашия Народ, огромните разрушения няма да се огънем... с гордост трябва да констатираме, че нашата антиракетна система, създадена с усилията на всеки от нас, издържа изпита в това тежко изпитание. До целта достигнахме по-малко от един процент от общо насочените към нас заряди, в това число нито един до стратегическа цел от първостепенно значение. Отбранителните системи обаче ще трябва да продължим да усъвършенстваме най-малкото заради паметта на всички геройски загинали...

И още по-силно да се стегне гайката, а дори и най-големите мрънкачи да си подвият опашката. Дълго ще им навират в очите имена, а сред тях и на хората от неговия взвод, а дори и на самия него.

... не признава никакви загуби. Обаче данните на нашето спътниково разузнаване позволяват да се твърди, че използваните ответни мерки са постигнали желаня ефект. Противникът се убеди, че не може безнаказано...

Кучи синове! Ясно е, че не са направили нищо на онези там, но какво от това? Онези ще отричат, ще повтарят, че никаква наша ракета не е падала на тяхна територия. Никой няма да им повярва, поне у нас. Най-важното впрочем е, че няма да предприемат никакви ответни военни действия. Има ли за какво? За словесна пропаганда? В края на краищата загубите понесохме ние, а не те.

Продължи да слуша, но въпреки подобряването на приемането все по-малко неща стигаха до съзнанието му. Това бяха вариации на същата тема, а и растящото разпадане на организма не влияеше благотно на способността му да се концентрира. В главата му се блъскаше само мисълта, че трябва да направи нещо. Нямаше представа какво може да бъде то. Едва след още часове, отново изпълнени с болка и халюцинации, си спомни.

Всяка военна радиостанция от отделенията за първи удар има възможност за превключване на предаване в много широк, фактически неограничен диапазон, включително на радио- и телевизионен обхват. Това е един от елементите на общата за страната предупредителна мрежа; нали могат да възникнат ситуации, когато ще трябва да се действа моментално и на произволно място. Естествено, самата полева радиостанция няма непосредствено тази възможност — това изисква прекалено голяма система от антени. Не, тя се включва само по алармен канал с най-близкия телекомуникационен спътник, а той урежда останалото. Използването на този тип предавания е строго охранявано от предписания и санкции срещу евентуална злоупотреба; самата радиостанция има редица предпазители срещу случайно превключване. Досега това средство беше използвано само два пъти и в двата случая бяха фалшиви тревоги, които, в резултат на паниката, която настъпи в страната, доведоха до огромни загуби, а виновните за съобщението понесоха образцово последиците.

Именно по този начин реши да уведоми всички за онези, от които е убит.

Това не беше лесно, изискваха се много точни действия в установената процедура, толкова трудни за все по-несръчните му ръце и неподвижни очи. С мъка фиксира на подходящите позиции всички превключватели на пулта за съобщения, пое микрофона и... нищо — индикаторът за емисията остана мъртъв. Естествено, беше останало осигуряването. То за всеки случай беше разположено ниско под пулта. Опитвайки се да го достигне, загуби равновесие, падна на пода и отново загуби съзнание.

Когато се съвзе, вече почти нищо не помнеше. Едва при вида на микрофона, който рефлекторно стискаше в ръката си, започна бавно да процежда думите от себе си. За съжаление не знаеше дали наистина издава глас, или говори само в мислите си, а устните му безгласно се движат.

След няколко минути това престана да има каквото и да било значение.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.9-11/1987 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.